

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руських псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Режлямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

По черніївській процесії.

Здає ся, що на овиді галицьким тепер крихту прояснить ся. Присяжні сказали своє важке слово, а суд увільнив кількадесять селян, обжалованих о насильство і забуреня прилюдного спокою. Черніїв оправданий. Чорно змалювана картина побіліла. Бунту не було.

Ми щиро тінимо ся тим результатом процесу, спонуканого імовірно ложними доносами та свідощтвами поодиноких личностей, може посередних або безпосередних винуватків всего, що сталося в Чернієві. Нині суд запав і про трагічну пригоду черніївську можна говорити яко про подію, за котру вина не паде на нашого руского селянина, а на когось, котрого назвати по імені випадало би властям нашим політичним. Розправа судова виказала багато моментів каридостойних. Над ними годі тепер перейти до порядку денного. Наколи віримо, що вердикт, оправдуючий Черніївщан в напрямі бунту, злагодить умі селян місцевих, то яло ся би пошукати докладно за тим жерелом, з котрого поплив заколот, кровю зрошений, і повести ціле діло так, щоби і вся галицька Русь змогла успокоїтись і набрати пересвідчення, що рука справедливости досягає і моральних винуватків таких сумних подій. Се лежить в інтересі всіх нас, а передовсім в інтересі властей начальних.

Виразнійше говорити на ту тему годі. Але fundamentum regnorum: justitia домагає ся, щоби власти краєві по нитках, на-снованих в часі розправи, з'умили дійти до клубка і прояснили пригоду черніївську всесторонно.

Допись із Скалатчини.

(Свідомість між селянами; закладини читальні; священицтво а радикали).

Ще до недавна було селянство в скалатській повіті майже зовсім байдужне на свої права горожанські. Там де Наумович (в повнім розцвіті своєї «роботи») дістав 2 голоси, о. Кобилянський 9, о. Січинський кільканайцять, а різник грималівський Кшиворончка 17, там при виборах до ради державної упало на кандидата, що признавав ся до Русинів і селянства в V курії 76 против 23, а в IV 80 против 48 (бо різниця 40 голосів між моїм виказом а урядовим походить з «помилки» при рахуваню в комісії виборчій).

Деж жерело сеї відрадної появи, котра всеж таки засвідчає свідомість селянства? Чи може руске священицтво розбудило нарід? А може радикали зробили рух по своєму? — Ані одно, ані друге. Правда, що деякі священики (особливо молоді) освідомлювали нарід, а радикальна агітація із Збаражчини зачіпила злегка пограничні села Скалатчини, але се були за слабі чинники, щоби викликати такий рух. Нехтованє прав політичних місцевою шляхтою і органами правительственними та визискуванє хліборобів з матеріального боку спонукало їх до самооборони. Ще при соймових виборах найшло ся кількох свідомих селян, що розрухали загаль. А коли при виборах повітових уда-

ло ся селянам без шумних віч але солідарно-стию і громадною участю в виборах перевести більшою кільканайцять голосів лісту 12-ти селян, тоді селяни зрозуміли свою силу.

В такім настрою застали нарід вибори до ради державної з V курії. Дізнавши ся про новий закон виборчий, що признає право голо-су і найбільшому біднякові, почувши лист па-стирський з амвона, сказали собі селяни: «сла-вити Бога і священики з нами» і виступили до правиборів так, що крім двох сіл і містечок вибрали всюди своїх виборців сотками голосів против кількох. Результат же виборів був чисельно найсвітліший зі всіх округів Галичини.

Однак скажете: Тіпиш ся там, де повинен жаліти, таж голоси упали на радикалів, ворогів народности, церкви, віри і провідників народу священиків. Так! Справді оно сумно, але дуже помилив би ся той, хто би думав, що Скалатчина, то самі радикали. Що голосовано на радикалів, то вина в першій лінії комітетів виборчих, котрі не поставили иньших кандидатів, а відтак був брак всякої організації і акції зі сторони священиків, бо та акція, яку вело кількох молодих священиків не могла мати достаточної поваги, тим більше, що не було поважного кандидата посольского.

Що можна було перевести иньшого кан-дата з тим самим успіхом, доказом того збори скликані Подільскою Радою, де з найбільшим одушевленєм до 600 селян взяло участь а збо-рам проводили і промавляли лише священики (отже не радикали). До остатньої хвилі допиту-вано ся за кандидатом, бо Шмігер не мав най-меньшої симпатії (з виїмкою 3-х сіл в повіті) і лише під пресєю Збаражчини, щоби голосів не розстрілили, голосовано на него. Ярославич не виступив тоді яко здекларований радикал, як свідчить відома его телеграма з Грималова і нині его шанси зовсім не так світло вигля-дають мимо віч в Староміщині і в Скалаті.

Правда нині єсть обава і то поважна, що-би Скалатчина не стала в будучности радикаль-ною. Бо то певне, що радикали, маючи з того повіту свого посла, справи не засплять і будуть старати ся утвердити своє становище. З тим нині ніхто не тайть ся. Справу з того здають собі ясно священики і старають ся повести акцію противну, паралізуючу роботу радикалів. За найуспішнійше средство узнано на разі за-кладанє читальні в певних невеличких відсту-пах часу по селах, де їх ще нема; дальше пиль-но до них учашати, і розмовами на підставі етатий і вістий політичних в часописях поясня-ти людям, що то суть радикали, що они роб-лять, куди ідуть, а куди ми повинні іти, коли хочемо бути добрими Русинами і християнами.

Постанова та починає вже і в діло пере-ходити. Минувшій неділі (д. 20 с. м.) відбуло ся торжественне отворенє читальні «Просвіти» в Турівці. По вечірні в хаті одного господаря зі-брало ся, мимо уливного дощу, поважне число господарів місцевих під проводом свого пароха о. К. Мандичевского на перші загальні збори. Яко гості явилися о. І. Зазуляк з Рожиків і о. В. Винярський з Іванівки і представителі з су-сідних громад. Заповіло свій приїзд кількох священиків з дальшого сусідства, однак з при-чини дощу не могли прибути. Предсідателем ад-нос вибрано о. Винярського яко найстаршого по-між присутними членами «Просвіти». Той подя-кувавши за вибір підніє значіне читальні в гро-маді, візвав зібраних, щоби з такою самою рев-

ністю, з якою взяли ся до заложення читальні єї дальше підтримували. Заохотив до дальшої праці організаційної, іменно до заложення крам-ниці, каси позичкової і завязання спілки госпо-дарської. На закінченє підніє заслуги основате-лів, іменно о. пароха, дальше властителя хати, де буде містити ся читальня (котрий безкорист-но раз на все єї читальні відступає). Дальше вибрано виділ — головою о. пароха — і поста-новлено вкладку річно 24 кр. а по заяві о. паро-ха, що відступає читальні свої часописи полі-тичні і народні і по відєснваню многає літа ці-сареві закрито збори. До читальні вписало ся кількадесять господарів і кілька парубків. При поважній, не фаєрверковій — хвилевій роботі членів і великій трудолюбивости о. голови чи-тальні єсть повна запорука, що она стане осе-редком всяких добрих змагань громади, а з другої сторони зелізною запорою непрошеним опікунам.

Отсе наш стан і наша робота в теперішню-сти, та наміри на будучність. Програма не об-ширна в слова, але важка в зміст.

На закінченє мущу усправедливити наше священицтво з одного закиду. Справоздавець з зборів пос. Ярославича в Староміщині два рази підніє, що з поміж священиків ніхто на зборах не вів ся (се не було закидом. — Ред.) Може бути що був би ся знайшов хтось з священи-ків, котрий би там був поїхав послухати тих панів, та спитати про їх подвиги підчас 10-тиж-невої сесії ради державної над піднесенєм хлі-бороба. Але ті панове мають свій сталний спосіб скликуваня зборів не часописями або публич-ними запрошеннями, тільки приватними листами висланими до «певних» лише знайомих аран-жерів. Пос. Ярославич навіть не був ласкав оди-нокого в тім повіті священика-виборця, (котрий тепер добре кає ся, що на него голосував, за-просити на своє справозданє. А надто збори відбували ся — як знов звичайно радикали ро-блять — в свято і то в понеділок зеленє свято о 1-шій год. по полудни. Годіж було священикам покидати вечірню і їхати. Церква перша як хочби і радикали. На всякий спосіб успіх зі зборів (о скільки знаю з приватних розмов з селянами-учасниками) цілком не дав аранже-рам підстави до одушевленя...

Огляд книжок і часописий.

Die Sozialdemokratie in Theorie und Praxis oder ein Blick hinter die Coullissen. Von Teodor Lorentzen.*)
Право виборче*).

(Дальше).

З підмогою загального голосованя стали соціалдемократи одною з найсильніших партій в Німеччині (почисливши їх виборців). При останних виборах до парламенту 1893 р. досягну-ли они 1,786,738 голосів і вибрали 45 послів. Тепер голосять они: в Німеччині є 1¼ мільона соціалдемократів! Однак се неправда! Ті 1¼ міль. робітників, що дали свої голоси соціаль-стичним кандидатам не є всі соціалістами. Они лише дали ся заманити соціалдемократам і да-ли ся їм зловити на слова: «Ми робітники му-симо вибрати робітника, щоби заступав наші права». Ба, колиб оно дійсно так було! Тимча-сом бачимо на тих соціально-демократичних послах в німецькім парламенті, о скільки они за-

*) Див. Ч. 132.

стувають інтереси робітників. У них головна річ діяти побирані від партії, а робітники лише средство до цілі. Они уважають робітників як «Stimmvieh», котре женуть до урни виборчої. Дуже багато єсть робітників, котрі себе уважають соціалдемократами, а навіть не знають головних цілей соціальної демократії. Они думають, що скоро би соціалдемократи дійшли до влади, тоді було би їм легше: менше було б роботи, а більша плата. Але колиб до сего дійшло, тоді гірко жалували би сего і не одному робітникови розкрили б очі.

Дуже часто можна почути на всіх соціалістичних зборах жалі, що впливає на вибори. Деякі говорять: «Роботодавці змушують робітників голосувати на міщанських кандидатів. Тимчасом соціалдемократи формально тероризують своїх товаришів, котрі посягають мати иншу думку, б'ють їх, викрикують за ними зневажливі слова і т. д. На однім сільським виборчій вічурадив соціальний агітатор, ховати всі картки виборчі (які б они не були) до кишені а відтак віддати властиву до урни. Добра рада, але чи після неї поступають соціалдемократи? Чи они не чатують над кожним, щоби переконати ся, чи він дав їх картку до урни? Чи так повинно поступати ся з свідомими товаришами, що мають кермувати будучою державою соціалістичною? Але не тільки шумовини соціальної демократії так поступають, а навіть самі проводирі.

По виборах є звичайно в таборі соціалдемократичнім велике зворушене, позаяк нераз підозріває ся робітників, купців, ремісників (певности нема), що они не голосували на картку соціально-демократичну. Улюбленим способом против таких єсть бойкотоване, т. є. проти такого робити ся змову. Робітникам наказує ся: ті люди живуть з нас, отже не давайте їм роботи, не купуйте у них і т. д., коли они не голосували на наших кандидатів. А коли так поступає роботодавець, тоді соціалдемократи підносять крик! Бойкотоване се гарна, але небезпечна історія, бо на пр. даю ремісникови роботу, беру у купця товари задля того, бо я певний, що сей мене найліпше обслужить. А тепер задля виборів я маю давати роботу лихому ремісникови, купувати лихий товар у купця того, що держить з соціалдемократами. В Німеччині часто такі бойкоти бувають против броварів, а і нераз вже показало ся, що аранжери бойкоти були підкуплені иншими броварами, котрі хотіли позбутися тим способом конкуренції. Се поішоно навіть в соціалістичних часописах.

Соціалдемократи нарікають на пресию виборчу з боку роботодавців, але забувають засаду: що тобі не мило, не роби сего другому! На тім дні, колиб соціальна демократія дійшла до влади, устало би загальне право виборче, бо соціалдемократи не признають права існування жадній иншій партії.

Соціальну демократію підпирають численні робітники заграничні. Соціальна демократія не є в силі робітникам подати дійсну поміч. Теорія є виправді дуже гарна, слова медоточиві, але коли розходить ся о практичну роботу, тоді соціалдемократичні проводирі на волос не є ліпші, як теперішні роботодавці, а нераз навіть гірші. І не можна дивувати ся сему, коли вглянемо в давніше жите сих «Geschäftssocialist-ів», бо по їх минувшости не можна по них нічого ліпшого сподівати ся.

Автор розвідки подає характеристику найвидатніших агітаторів соціально-демократичних після їх життя. Они були також робітниками, а тепер стали великими панами, що уважають робітників дійною короною, котрій навіть не дають корму, лише беруть її молоко. Деякі з них доперва з часом перейшли до соціальної демократії, коли не могли иншим способом чогось добити ся. В слідуєчій числі подамо отже дещо з життя тих проводирів соціальної демократії.

(Далі буде).

Черніївський процес.

(Дальше.)

Вівторок, 22 червня, переслухано зеліничого будкаря Романа Чапельського. Він зізнає під присягою: В п'ятницю, 25 лютого, прийшли

до него вечером Кимак, Чубатинський, Дубович, Скрипа і Прокопців і розказали ему, що сталось при правиборах. На то сказав свідок Чапельський: Се дуже зле, завтра прийдуть жандарми і поарештують вас за побите жидів, а потім другі вибори впадутъ зле, як вас не стане. Після протоколу слідчого зізнав сей свідок инакше. Він сказав, будь то у него ухвалено, щоби ударити в дзвони, як жандарми стануть арештувати. Тепер каже свідок таке: Люди казали, що треба ударити в дзвони, щоби нарід сходяв ся на другі вибори. Запитаний предсідателем, котрі слова его суть правдою, відповідає свідок: Нині говорю я щирю правду, а в слідстві бояв ся арештованя, то може дещо і перекрутив. Він бояв ся арештованя, бо заложив в селі читальню «Просвіти» і є секретарем в відділі, а війт не любить его. По причині, що зізнання Чапельського суперечні, предсідатель велів его замкнути. На зізнаннях Чапельського в слідстві засновано весь акт обжалованя.

Свідок Юр. Варгола, коваль, зізнав під присягою: У Чапельського говорено, що варта би ударити в дзвін, як прийдуть жандарми. По що? — свідок не знає. Пояснює однакж дальше, що се говорив Чубатинський, а Скрипа додав: Оно би здало ся. Рано в суботу свідок розказав про все війтови, а війт сказав: Та най собі дзвонять. Прокур.: Чи Чапельський відраджував Чубатинському дзвонити? Свідок: Не памятаю. Предс.: — Таж так ви зізнали в слідстві? Свідок: Може бути, я вже тепер нічого не тямлю. По хвильці каже: Так, так Чапельський говорив так до Чубатинського. Дальше зізнає, що сказав вахмайстрови: Люди збирають ся на щось дзвонити, а жандарм відповів: Jezus, Maria! Біжу до війта.

І пійшов оповісти війтови, на що заносить ся, а війт сказав: «Най дзвонять, я там не піїду, ще мене уб'ють!» Свідок Ілько Прокопців, господар, зізнає під присягою: «Не чув я, щоби говорено о жандармах або о потребі дзвонення!» — Слідуєчий свідок Авраам Сипплінгер, магазинер торгує ся що до бесіди, котрею має зізнавати, предсідатель запитує его по руски, а він, жидок з руского села, відповідає зле по німецьки — «Чув голос дзвону: дзвонено на гвалт; запитував однак свого сусіда, Юрка Штундра, що то має значити, а той ему відповів: «Се дзвонять не на огонь, але на то, щоби люди сходили ся до канцелярії». А коли вахмайстер напминав їх щоби розійшли ся відповіли: «Ми не боїмо ся, бо ми вже на війні були». «Ech hob mich darauf gewaltig gefeuchtet». Не чув я, чи Борисова говорила, що будуть жидів різати. Всі жиди з Чернівева пійшли до синагоги і там замкнули ся, бо бояли ся, щоби їх селяни не напали і не били. Свідок — має ся розуміти — пійшов також до синагоги і там посидів собі до вечера.

Свідок Юрко Штундер, свояк обж. Федька Штундера, запитаний, чи хоче свідчити, відповів, що хоче, зізнає під присягою: Дзвонено на огонь. Сипплінгерови сказав, що то дзвонять, щоби сходити ся до канцелярії, понеже жандарми йдуть забирати тих, що били жидів. Що тоті люди під канцелярією мали робити, він не знає, бо не міг там пійти, понеже жена була слаба. Предсідатель: І не жалуете нині, що там не булисте? Свідок: Що правда, то ні, ще були би й мене покалічили.

Лейба Маргулес зізнає під присягою: Переходячи побіч хати Борисової чув як она говорила рано о годині 8½. «Нині всіх жидів виріжуть. Іду се розповісти». Я трохи налякав ся і пійшов до школи жидівської, де оповів я се другим товаришам. Замк ули ми двері на ключ, бо боялисьмо ся. Предсідатель: Кого? Баби? — Свід.: Ну, троха баби, троха, щоби селяни нам що не зробили. — Др. Чайковский: До кого Борисова говорила і чи голосно? — Свід.: Говорила так до себе, цілком голосно, але до кого, не знаю. Абрагам Мілер не знає, коли уродив ся, ані котрий тепер рік. Під присягою повтарає то само о Борисовій, що Маргулес, з котрим йшов разом до школи. В школі забрав ся до читаня, а нічо о грозьбі Борисової не говорив. Всі троха бояли ся грізьби і навіть не відважили ся, через довгий час зі школи вийти. Коли вийшли було вже тихо. Остатний доводий свідок, Антін Робачевський від трех літ війт черніївський твердить, що до обжалованих не

має ніякої злости. Оборона супротивляє ся, щоби его записягати, бо він переслідував громаду і є аранжером розрухів черніївських, а зізнавати буде передовсім в справах більше особистих, як з громадою обходив ся.

Прокуратор просить его записягнути, бо сли коли викликав може в громадї жалі і знеохоту, то стало ся се не з его злої волі, але з утяжливого і тяжкого уряду.

Трибунал внесеня оборони відкинув. Робачевський під присягою зізнає: Коли прийшов з комісарем пополудни, застав вже в канцелярії крик. Панько Борко жалувал ся ему, що голос его записаний на Маєра Маргулеса. Успокоїв его, почім приступлено до голосованя. Енгельберт спіткав ся незабавом з закидом, що голосує третій раз. Комісар і війт не могли селян успокоїти, тож комісар від'їхав. Боронив жидів перед селянами. Селяни кричали «гура» і питали «хто то так пописав в листі». Свідок сам записував голоси, тож почувши такі питання, скоренько дав драла і сейчас пігнав до староства. Староста успокоїв его словами: «Вночі прийдуть жандарми і поарештують винних». Не знає, чи хлопці сподівали ся жандармів, чи ні. Чапельський оповідав ему, що селяни в него говорили «треба буде дзвонити», а Чапельський відраджував «бо буде зле». Він хотів заложити «кілько» а селяни «Просвіту». В читальни є «Свобода» і «Громадський Голос». В суботу з боязни не піїшов до канцелярії. Видів як йшла ескорта і зараз прийшло під его дім до 50 людей і кричали «ти злодій, ми тобі черево розпоремо, з тебе буде так кров ляла ся, як з тих пораних». Свідок утік на стрих. Дальше зізнає, що черніївські люди були все спокійними. Свідок подав жандармови кілька назвиск ексцедентів.

Відчитано протокол лікарських оглядин Маргулеса з 3 марта. З него показує ся лиш легке ушкоджене тіла споводовуюче недомагане від 5—7 днів. По тім розпочато переслуховати відводових свідків.

Далі буде.

Важне для хліборобів.

З Відня пишуть нам: Центральна комісія для ревізії катастру ґрунтового вибрала, як звісно, субкомітет до розслідуєня матеріалів, надісланих краєвими комісіями, і до виробленя проєкту, в якій мірі поодинокі краї мали би користати з опусту 2½ мільонового в податку ґрунтовім? В субкомітеті поступають роботи не кюче спору, а то по причині обструкції, яку там розвели — Молодоцехи. Їх делегати раді би і на тім полі похвалити ся надзвичайними успіхами, т. є. раді би для Чехії і Морави добути як найбільших опустів. З ними разом ідуть Італійці з Триєсту, ставляючи також надмірні жаданя. Мимо того має Галичина запевнений опуст податку ґрунтового в високости 11%. А позаяк Галичина платить 5-5 мільонів податку ґрунтового, то опуст для неї випаде на 600.000 зр. річно.

Друга важна справа для Галичини лежить в тім, що міністер фінансів враз з міністром рільництва взяли ся за злагоду строгих приписів, які обовязують тютюносів галицьких. Доси вільно було управляти тютюн на просторах, виносячих що найменше 650 метрів. Відмірене тих просторів мусіло бути дуже докладно переведене, инакше наступали строгі кари.

Рівнож і при віддачі тютюну існували всякі секатюри і неправильности, іменно в оцінці продукту. Всі ті приписи мають бути значно злагожені у всіх трех напрямх. Оцінку продуктів буде переводити не сам уряд, а спільно з ним продуценти. Клясоване листків відпаде. Ціна буде посередня постійна. Управа буде могла відбувати ся і на просторах менших (500 метрів). Надто вишле міністерство рільництва фахових учителів на пораду селянам, що управляють тютюн, а за лучші продукти буде назначена винагорода.

Вкінці займе ся міністерство рільництва меліорациєю торфових сіножатий в області Буга. На обзирини тих околиць виїде окремий відпоручник міністерства рільництва ще сего літа.

Вісти політичні.

Після наших інформацій, надієся гр. Бадені до осені упорати ся з угодою чесько-німецькою. Правительство навязало тайні переговори з поодинокими знатнішими політиками і сондує терен. Услівя угоди будуть оголошені по досягненню певних результатів. В переговори будуть втягнені лише ті сторони, що щиро думають про якийсь *modus vivendi*. Правительство стоїть при тих принципах, які висказав гр. Бадені в палаті панів при нагоді адреси до трону і в комісії адресовій палати послів. Про есенціональні зміни теперішньої конституції нема гадки. В осені збере ся парламент для полагоди бюджету. Угоду з Угорщиною внесе правительство аж на весну слідуєчого року.

В справі регуляції плат урядників державних сказав гр. Бадені депутатам касина урядничого дословно таке: Я надіюся покінчити сю справу 1. липня сего року. На нещастє перебили мій намір обставини в парламенті. Можу вас заручити, що лише ті сумні політичні обставини перебили діло. Будьте пересвідчені, що правительство дуже сприяє урядникам і розв'яже ваше питання сейчас, як лише прояснить ся політичне положення і справа угоди з Угорщиною буде забезпечена. Рішу ваше діло хоч би посередством провізорії.

Річ д-ра Ебенгога, а іменно уступ сей, в котрім сказано, що сторонництво клерикальне буде тою гаттю, що «здержить поза рівноправність виходячі змагання правнополітичні», вважають віденські «дневники за мemento для Чехів (а може і Поляків), щоб то они не дуже числили на розширене автономії країв коронних. Причина, для якої «Politik» і «Narodni Listy» в деяких артикулах з послідних днів теперішню хвилю узнали невідповідною до яких-небудь переговорів з Німцями, лежала в тім, що правительство зажадало від Чехів деяких уступств в користь Німців чеських, іменно заведення курій національних і продовження речинця на присвоєння собі знання языка чеського через урядників.

Мир грецько-турецкий. Після найновіших депеш обнижено Греції копшти воєнні з 173 на 150 мільонів франків.

Новинки.

+ 3 Теревовельщини пишуть нам: Посол Ярошевич скликав дня 22-го с. м. віче посольське до Теревовлі а 23-го с. м. до Кобиловодок і здавав справу з своєї дотеперішньої діяльності (?) в раді державній та повторив те саме, що говорив в Староміщині і Скалаті, іменно, що пристає до партії Дашинського, позаяк лише та партія витривала в борбі против розпоряджень языкових від Чех, коли тимчасом Стояловці і польські людовці станули за розпорядженнями языковими. О. Андрій Тимус з Гумніск інтерпелював п. Ярошевича, щоби вияснив, що то соціалізм і чи прилучення его до соціалістів не вийде на шкоду народності рускої. Посол відповів, що тим він не зрікає ся народності, бо нібито соціалісти також признають ся до різних народностей. Забув мабуть, що коли Дашинський говорив («ich als Pole») Люгер сказав йому: entweder — oder, значить або соціаліст або народовець. Йосиф Сятник з Струсова висказав, що через поділ Галичини спалиб більші тягари на руский нарід. О. Теодор Цегельський із Струсова заявив, що солідаризує ся зовсім з поглядами і виводами посла і промовляв за уділенням довіря. Віче не зробило великого вражіння.

— Центр. комітет виборчий польський збирає ся 5-го липня у Львові, щоби будьто нарадитись над новою організацією. По нашій гадці збори відбудуть ся задля обговорення теперішньої, в де-чим зміненої ситуації політичної.

— Новий процес виборчий. Дня 24 с. м. розпочав ся перед звичайним трибуналом в Самборі карний процес против 20 робітників зі Скольного і Демні, обжалованих о викликанє кровавих розривів підчас правиборів в Сколім. Акт обжаловання представляє справу так: Соціалістичні агітатори розвинули широко агітацію в Демні і Сколім межі робітниками і змусили їх до віддання голосів на червоні картки. Кількох робітників Угрів і селян зі Скольного, що голосували вже день перед тим, прийшли на другий день до голосовання. Комісія їх не допустила до поновного голосовання. Проводирі розпустили тоді вість, що комісія допускає ся надужити. Наслідком того увійшла товпа до салі і домагала

ся нової комісії. Комісія дозволила кільком крикунам позітати в салі і придивляти ся, що робить комісія. Се помогло тільки на короткий час, бо на дворі голошено, що лісту уложено фальшиво. І дійсно ліста була не точна. Около 100 робітників не було вписаних. Пропущенє в лісті тих робітників стало ся для того, бо робітничє населенє кочує в якімсь проценті з місця на місце, а до того не було ніяких реклямацій. Агітатори використали сю нагоду і підбурили товпи робітників. Розлючені робітники впили до салі з колами і домагали ся видач посадника Мироновича і Вайсбаха, директора тартаків, бо они то укладали лісту. Комісар успокоїв їх тим, що видав їм лісту. Всі побігли до міста, щоби єї прочитати. За той час др. Миронович під опікою жандармів схоронив ся до Демні а комісар поїхав до Стрия, з відки приїхав на другий день з компанією війська. Другого дня напали робітники на Вайсбаха і вимусили, що той написав картку до заряду тартаків з дозволенєм, щоби всіх робітників звільнити від роботи. Ті самі, пішли з картою до тартаків, вибили там управителя Шмідбавера і грозьбою смерті змусили вали прочих робітників, котрі навіть не мали права голосовання, щоби йшли з ними до голосовання.

Коли до виборчої салі увійшов Павлович робітник, що попереднього дня найбільше кричав, комісар казав єго жандармови, Малкови арештувати. Робітники по дорозі відбили Павловича. Другого крикуна Білика арештовано також в салі. Сего вів жандарм під ескортою війська. На скрутї улиці робітники зчинили заколот, з сего скористав Білик і утік також. За ним пустили ся на здогін жандарм Сковронський і двох вояків. Жандарм зловив вже був за ковнір Білика, але з товпи поділений каменем упав, тоді держав Білика вояк Бориславський, а другий вояк Николишин заступив обох і дав п'ят вистрілів. До лежачого жандарма змірив ся один з робітників з кпем, до него стрілив Сковронський, але не влучив єго. На відголос стрілів надбігло прочє війско і розігнало товпу багнетами а Білика відставлено до суду. Сковронського скалічено тяжко а вояка легко. Від вистрілів вояка ранені Іван Юрчишин і Борух Вайсер, багнетом Йосиф Павлович і Никола Шиль легко, а Самуель Ляйб Ліпшиц і Абрамко Ротштейн так, що оба померли. Прокуратура за то все обжаловує о злочин публичного насильства (§ 81 і 98) і о переступство з §§ 279 і 312.

— Засуд в стоянечім процесі. Трибунал засудив 23 обжалованих в сей спосіб: Двох за злочин публичного насильства на два і один місяць арешту. Двацять і один засуджено за збіговиско від 6 тижнів до 7 днів. Засуджені тяженько плакали. Оборона зголосила зажаленє неважності.

— Соціалістичні демонстрації. Краківське староство на основі §. 11. цісарського розпорядження з 1854 засудило за викликанє звисних бурд в краківськ театрі: посла Дашинського на 14 днів арешту, Гакера так само, Енгліша на 10 днів, Сучевского і Баланду на 8, а Клеменсевича і Матейка на 6 днів арешту. Крім сего веде ся з ними карне слідство.

— Процес против стоянечих селян веде ся дуже скоро; до дняє переслухано вже всіх 82 обжалованих. Всі они зізнають, що причиною розривів і проливу крови було нелегальне поступованє при правиборах, відтак донесенє війта до староства, щоби кількох селян арештувати. Обжаловані зізнають згідно, що они не дали ніякої підстави до проливу крови. До вини цілковито не признають ся.

Сенько Фіта, котрого обжаловано, що грозив війтові смертю, заперечує рішучо сей закид а зізнає, що власне війт хотів єго застрілити. Вночі прийшли жандарми з війтом до него, приложили три багнети до грудий і арештували. А хоть був слабый, відставили єго зараз рано до суду.

Леган обжалований о опір жандармерії і таку саму погрозу війтові, котрому жандарм пробив руку підчас увязнення, зізнає що він не кричав «хлопці, нема вас там». Жандармам не ставив опору, тільки просив о показанє на письмі наказу арештованя і просив єго, щоби єго не скували, бо нічого не винен, але на се жандарм підніс стебло зі землі і сказав: «Всі люди у мене то само, що ось се сьміє». Жандарми пробили єму руку, коли він нею засланя груди перед наставленими багнетами.

Жандарм Катинський, що арештував Фіту, зізнає, що єму ніхто не грозив, не бачив ніяких підозрінних рухів, ані не чув ніяких криків. Сей арештував Фіту а прочі жандарми були у Легана. Обжаловані згідно зізнають, що люди на подвір'ю Легана заховували ся поважно; дверий не виважували а противно самі жандарми отворили двері і стріляли до людей, а вернувши зі двору самі казали, що люди утікали «якзаяці». Обжаловані зізнали дальше, що жандарми не дозволили жінці Легана встати і напийти ся води, а она була в додатку слаба (на злогох) так само не дозволили обмити рани Леганови і вели єго більше як кілометр з необвитою рукою, з котрої кров ляла ся.

— Затвердженє вибору. Г. В. Цісар затвердив вибір д-ра Стан. Рудрофа, властителя Шмайковець на презеса, а Альфр. Досхота, властителя дібр в Чорткові на заступника презеса ради повітової в Чорткові.

— Депутация до цісаря. «Deutsch. Volksblatt» довідувє ся, що Румуни, Сербі і Словаки лагодять нову громадну депутацию до цісаря, щоби пожалувати ся на національний угнет мадярський.

— Жінки-антисемітки. Подібно як на Mariahilf, так і в центрі жидів на Лвопольдштаті з'організував ся союз християнських жінок, щоби нести поміч християнським родинам і піддержувати християнських купців та промисловців.

— Робітники пильні в Угорщині підняли стрейк на ланах гр. Телекієго і державця Райнера-жида. В Сентесі і Зомборі ужито до пильних робіт резервістів.

— Шенерер заповідає на 16. липня стрейк посадників німецьких міст. Ради міські мають відказати ся від виконуваня порученого круга діланя.

— Посли угорські Сіма і Пульський помирили ся в сей спосіб, що оба прилюдно в соймі відкликали кинені собі обиди. Поединок відкликано.

— Стояловський мав з Рівієри повернути до Чачи; до тепер в Римі не був і не відомо, чи поїде туди коли.

— 3 Черновець телеграфують нам: Води з всіх потоків і рік повиливали, наслідком чого майже ціла Буковина заляна; много доріг, мостів і домів вода підмулила і ушкодила до неужитку. Долішня часть Черновець виглядає мов яке озеро. Стан води на Прутї підніс ся на 4 метри. Засіви майже всюди понижені.

— Град. Вночі з 17 на 18 с. м. лютила ся страшна буря з градом в околиці Майдану коло Кольбушової. Град знищив до нащадку засіви в громадах: Майдан, Крятка, Бжостова Гора, Русинів—Воля, Гадинківка і Коморів. Нарід в розпуці.

— Королева Вікторія виїхала вже з Лондону до своєї резиденції в Віндзорі. Гості єї ювілейні забавляють ся ще в Лондоні 25-червня відбулась ревія фльоти англійської.

— Міністер Гавч вернув з курації в Карлевих Варах і взяв участь в раді міністрів 24 червня.

— Покійний Кнайп, хоч був, як казано, знаменитим діягностом хороб, не знав, на яку слабість прийде ся єму умерти. Лікар єго прибочний думав, що причиною смерти Кнайпа був мокрий екссудат по запаленю легких. Тимчасом показала секция, що легки були майже зовсім здорові з виїмкою двох язв загонених, що походили з молодних літ, а причиною смерти був рак в підживотю. Кнайп завістив весь свій маєток в Верісгофені своєму приятелеви, о. Штікле з Міндельгайму; управу заведеня поручив пріорви Райльому, своєму довголітньому помічникови.

— Хуляльон'корн, король сямський, бавить ся добре у Відні. По галевім обіді у цісаря був в опері на балеті і придивляв ся хорографічним викрутасам балеринок віденських з великою цікавістю. Одно лише єго не бавило, а то танець сямський і музика до того танцю. Він і принци єго сиділи бездушно. Видко, що сей уступ балету не був на сямський лад з'орудуваний. Король оглядав відтак на другий день історичний і мінеральний музей. Тут зацікавили єго іменно збори самоцвітів і благородних металів. Практичний змісл. Потім повезено єго до Шенбруну, де аж два рази оглядав менажерню і взяв участь в пірутшаді, т. є. в проїзді цілих рядів пишних колясок по цілім парку; відтак поїхав з цісарем на Каленберг, пообідав там і розглянув з вежички Стефанії околицю Відня. Цісарєви подарив Хуляльон'корн шаблю в золотій похві, а гр. Голуховського, Кільмансєга, гр. Бадєнього і других достойників двору наділив ордерами білого слоня. В суботу поїхав король до Пешту.

Перший руский склад і робітня виробів ножівничих власних і англійських

під фірмою

Іван Ляврук

поручає

Бритви, ножички, сцизорики, трокарі і пушадла для худоби, ножі і ножиці огородові, ножі столові і кухонні, і різні вироби ножівничі.

Приймає бритви до острєня і обтяганя і всілякі замовленя так в місци як і з провінції виконує як найскорше і найдокладніше.

Дякуючи за дотеперішні взгляди прошу поважаних родимців о такі і на будуче

з поважанєм

Іван Ляврук, ножівник
ул. Галицька 6. у Львові.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4⁰/₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм і

3¹/₂ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обігу 4¹/₂ Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 ма 1890 по 4% з 30-дневним речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.

Львів, ул. Собеского ч. 9 і 33.

Перше заведење похоронне ЙОАННИ ОСТРОВСКОЇ

у Львові, ул. Собеского ч. 9. і 33.

Уряджує похорони від поєдинчих до найсвітліїших зі знаною совістністю і старанністю по як найприступніїших цінах.

Домовини в як найбільшій виборі.

Для дітей і панночок білий караван і білі убраня.

СКЛЕПИ при улиці Собеского ч. 9 і 33, а головний склад у власнім домі улиця Пекарска ч. 69.

156 2—13

Львів, ул. Собеского ч. 9 і 33.

МАГАЗИН

ОБУ

РУДОЛЬФА АЧКЕВИЧА

виконує обув з добірного материялу ших фасонів. — Обув дамська, мужеска,

вєньства і непромакальна до польованя.

РОБІТНЯ

ВИ

у Львові, улиця Сикстуска ч. 23

(стара почта)

трєвало, елєгактно, після найновїї- і дитинна, спеціяльно для духо-

З провінції просить ся о старий оказ на міру.

123 6—22

Магазин блаватних товарів
Дамскої конфекції
Білизни

Антін Пізунський

у Львові,
Академічна ч. 12.

поруває

великий виріб сезонових новостий, а також склад полотен, шертінгів, хусток, ручників, сервет, обрусів, пончїх, скарпеток. — Робітня сукоп і швальня білизни.

Прїбки на жаданє висилає ся. Цїни як зайприступніїші. 151 5—47

Люд. Шелїгевич

годинникар

передтим

Володислав Даєвський

виконує всі роботи входячі в обяг годинникарства

у Львові, ул. Копєрника ч. 8.

заразом удержує склад годинників і зєгарів з перворядних фабрик заграничних з гарантією і по уміркованих цінах.

Замовленя з провінції виконує як найточнїїше. Направа зєгарків і зєгарів заразом антиків з 2-літню гарантією.

154 10—10

Рукодільня слюсарска

Григорія Васїки

у Львові, ул. Копєрника ч. 16.

Виконує всякі роботи входячі в обяг слюсарства яко то: окутя до вікон, дверей, брам, кафльових кухонь, ваг децимальных, бальконів, сходів зелїзних, ганків, штахетів до гробовцїв і опарканованя церквей, хрестів надгробних і вежових, лятарнь надгробних і иньших, канделябрів до церквей з кутого зелїза, уряджує громозводи на церквах, приймає всякі направи замків і иньших річїх.

127 4—10

Робітня уніформів

для п. ц. к. офіцирів, урядників

і пп. студентів

а заразом вєїляких убрань мужеских

Йосифа Сеґети

у Львові, при улиці Паньській ч. 22.

Всякі замовленя виконують ся по цінах умірених в як найкоротнїм часї, так в місци як також на провінцію.

130 5—15

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл.

посилках почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціяльність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інньші товари по умірених цінах.

49—?

1000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, улиця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опакованє і відсилка франко.

Робітня кравецка

АНДРЕЯ КОБІЛЬНИКА

у Львові

улиця Сикстуска ч. 30.

приймає всі замовленя на мужеску одїж, також для 125 5—10

Всч. Духовєньства

і виконує красно, скоро і дешево.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих
у Львові, Ринок ч. 25.,
(І. поверх)

приймає вєїлякі замовленя і виготовляє їх з гу- стом і елєганцією після найсвітлїїших журналів.

Фр. Іхньовський

(з Кракова)

у Львові, ул. Батория ч. 6.

Поруває звїсні з доброти а не уступаючі в смаку праским шинки, країні і сї- кані ковбаси, і всякі иньші вироби входячі в область масарєства.

Товари виробляє з сьвіжого і чистого мяса.

Висилка на провінцію зі значним рабатов, котру виконує ся відвотно.

124 5—20